



Nimic nu poate răzbuna mai bine o nedreptate, decât izbânda dreptății în aceeași cauză. Întrebam retoric săptămâna trecută dacă am putea considera semnarea de vineri, 27 iunie, a Acordului de Asociere la Uniunea Europeană ca pe o anulare a mării nedreptăți săvârșite contra noastră pe 28 iunie 1940.

Răspunsul sugerat era că ar putea fi considerat, dacă acceptăm că intrarea parțială sub incidența legilor Uniunii Europene, survenită în urma acestui eveniment, este abia începutul aceluși proces: dar unul real, practic, pragmatic și extrem de benefic.

De la 1989-91 înapoi am petrecut din această viață multe persoane și personalități de bună credință – oameni simpli de la plug, scriitori, profesori, specialiști pe domeniile lor de activitate, care nu aveau vis mai mare, nu doreau altceva mai mult de la viață, decât să vadă pusă pe firească îndreptare, cumplita ruptură săvârșită de sovieticii lui Stalin, cu acordul naziștilor lui Hitler, pe 28 iunie 1940. Spun de la 1991, pentru că abia atunci au prins să-și exprime sfânta lor dorință în glas.

În Cuiăuca, satul copilăriei, am cunoscut țărani mucaliți care persiflau retorica propagandei sovietice. Aceasta urla de dimineață până seara, prin megafonul, cu gura cât roata de căruță, aninat de un stâlp în mijloul comunei, precum că viața bună a început la noi numai și numai odată cu venirea rușilor, a puterii sovietice, adică. Asta, când trecuseră doar câțiva ani de la prima și a doua ocupație, de la cele trei valuri groaznice de deportări, de la foametea cumplită care a luat sute de suflete dintre cele mai dragi - a părinților, a copiilor, a surorilor și fraților lor -, de la exproprierea de pământ și băgarea cu forța în kolhoz, un fel de lagăr de muncă inventat de sovietici pentru a ține sub control și exploata la sânge țărănimea.

De cealaltă parte, ei nu puteau nicidecum să uite de împrăștierea făcută și consolidată de regimul politic de până la 28 iunie 1940, de drepturile și libertățile pe care le aveau garantate de la administrația românească, de belșugul material al familiilor care a prins să se simtă în urma reformei agrare din 1924, de deschiderea către studii și cultură a copiilor care o oferea reforma în educație. Așa că la moftul precum că viața bună au adus-o sovieticii, neadevăr ce se

rostogolea valuri din gura cât roata de căruță a propagandei cățărare obraznic pe stâlpul din centrul satului, țărani noștri mormăiau supărați, luând peste picior propaganda: „Pe naiba! Când să trăim și noi mai bine, hop!, că au venit și rușii!”

Spuneau și alte lucruri, despre viața de dinainte de a veni rusul, frumoșii noștri bătrâni. Îi văd și azi înaintea ochilor pe uriașul, cum mi se părea, Luca Ciobanu, pe bunicul Iacob Duca, cu mustața la „1500”, ca normă de port în cavaleria română și „izdovoi” la ruși, pe mătălenii Vasile Jumbei, Sava Duca. După 91, nea Sava apărea de fiecare dată la poartă casei părințești pentru a mă iscodi de ce și pentru ce nu se face ceea ce trebuie să se facă. Îmi amintea că Vasile Odobescu a murit executat de ruși la Odesa în 1954 pentru că s-a opus, nu a vrut să accepte ocupația, a crezut că americanii vor veni curând și ne vor ajuta să repunem pe o temelie rezidită viața frântă de venetici. Vroia să știe care dintre partide sunt pro și care dintre ele, blestematele, lucrează contra. Se interesa de politică și era sufletul unui cerc de bătrâni care, sprijiniți în cârje, țineau duminica sfat pe teme de politică internă și geopolitică.

Era acel sfat instituția supremă de orânduire a satului: morală și materială. A funcționat sute de ani în localitățile noastre. Anume ea a dat în 1990 prima mare lovitură puterii sovietice, cauzându-i și prima mare înfrângere de după 1944. La ocazia ivită pe neașteptate a unor alegeri relativ libere, sfaturile bătrânilor au venit aproape peste tot în localitățile Basarabiei cu respingerea categorică a reprezentanților comuniști ai puterii sovietice. În consecință, învingătoare au ieșit forțele patriotice care au umplut legislativele centrului imperial și cel al provinciei colonizate.

Astfel, generația crescută în regimul democratic al României interbelice, trecută apoi prin umilința ocupației, a foametei și deportărilor sovietice, a așteptat și a dat regimului comunist, la ceasul potrivit, lovitură de grație. Nu a fost singură acea generație. Aliată firească i-a fost parte din generația imediat următoare, trimisă la carte după război cu prețul unor mari sacrificii și care la acea vreme ajunsese în mare parte să se adape și la alte izvoare de cunoaștere, decât cele obligatorii ale comunștilor. Răzburarea a fost teribilă: imperiul mai întâi a intrat în convulsii, apoi s-a prăbușit rușinos.

Ar fi fost, însă, mult prea minunat ca lucrurile să decurgă tot atât de vertiginos, cu noroc și la fel de eficient ca în 1918, cum credeau că se vor întâmpla frumoșii noștri bunei. Prea multă stricăciune a lăsat șenila tancului rusesc peste acest meleag ca el să poată intra în rod în chiar prima vară prielnică. Alte sute de mii de basarabeni au fost vânturați după război prin diabolica mașinărie bolșevică de mutilare mintală. Trecuți prin școala sovietică, armata sovietică, kolhozurile sovietice, sindicatele sovietice, mijloacele de informare sovietice și tot ce înseamnă sistemul de propagandă sovietic, dar cel mai important – fără a avea responsabilitatea căreiva

proprietăți - mulți dintre ei au fost transformați în „ivani” fără de țară: nici tu moldoveni care să se respecte și să fie mândri că fac parte din națiunea română, nici tu oameni care să merite respectul.

Tăiați de la rădăcina Neamului, ei au fost ruși de istoria lor adevărată, smulși din mediul limbii lor materne, înfierați să urască ființa lor românească, acești oameni au devenit material ușor de manipulat al forțelor imperiale revanșarde. Cu ponderea lor electorală s-a putut instaura în 1994 un regim cvasi-comunist și în 2001, pe nouă ani, un regim comunist pe față, ambele cu același rost bine pronunțat – să servească interesele Moscovei, să mintă, să fure cât mai mult și să împlânte cât mai adânc sărăcia. Cu toate acestea, cu jertfa tinerilor, partea conștientă a populației a smuls în 2009 din mâinile acestor forțe cârma Republicii Moldova.

Cu multe poticneli, rătăcirii și în mare chin, în cinci ani neîmpliniți iată că am ajuns până aici, pe culmea marcată de evenimentul din 27 iunie.

Am ajuns pedepsiți la tot pasul de Rusia, ajutați cu răbdare de Uniunea Europeană și Statele Unite. Dacă semnarea Acordului de Aderare la Uniunea Europeană poate constitui un început de drum către tărâmul de civilizație de la care am fost ruși cândva, depinde de priceperea, dar și de consecvența noastră.

Drumul trebuie continuat în pofida oricăror uneltiri. Ne obligă visul lăsat moștenire de generația neîntinată de virusul comunist ce ne-a dat puterea credinței și rostul în viață și care astăzi nu mai e. Ne obligă și datoria pentru generațiile viitoare. Ele nu ar mai trebui să cunoască greutățile nici ale bunelor noastre și nici ale noastre. Pentru că viața dată în dar de la Dumnezeu poate fi, și trebuie, trăită cu alte rosturi – în unitate de neam, în cunoaștere și în creație. Europa popoarelor unite este locul unde astfel de trai este posibil și pentru noi, pentru că deja de mulți ani, este real pentru multe popoare.

Pentru radio Vocea Basarabiei, Valeriu Saharneanu,